

Nu börjar det på riktigt!

MARIANNE LAXÉN

Foto: Olli Urpela

Nu är det gjort! Det första välfärdsområdesvalet är genomfört. Med ett röstringsdeltagande på 47,5 % kan vi tyvärr inte säga att det blev en succés för demokratin men de valda fullmäktige är nu ansvariga för att genomföra reformen i praktiken.

Helsingfors stad och 21 välfärdsområden kommer från den 1 januari 2023 att ansvara för all social- och hälsovård samt räddningsväsendet. Syftet är att värden ska bli jämlikare och servicen fungera smidigare när större välfärds-områden ansvarar för hela vård- och servicekedjan.

Tjänster som välfärdsområdena ska ordna är bland annat; primärvård, specialiserad sjukvård, sjukhustjänster, akutvård, tandvård, mentalvård, missbrukartjänster, mödra- och barnarådgivning, socialt arbete för vuxna, barnskydd, funktionshinder-service, boende för äldre, hemvård, rehabilitering, räddningsväsendet och deras räddningstjänster.

Jag har med flit radat upp alla uppgifter för att kunna konstatera att det största intresset inför valet rört sig om sjukvården (inte ens hälsovården). Den stora utmaningen är nu att se till att även socialvården blir uppmärksam när arbetet börjar.

På kommunal nivå kan mycket göras för att öka invånarnas hälsa, trivsel och välfärd och förebygga ensamhet, missbruk och sjukdom. Speciellt viktigt är att det i kommunerna erbjuds möjligheter till motion- och idrott samt ett brett utbud av kultur- och utbildningsaktiviteter. Här har även pensionärernas egna organisationer en uppgift. Viktigt är att den nyinstituerade äldreombuds-mannainstitutionen får tillräckliga resurser och att de kommunala äldre råden och välfärdsområdena äldre råd har ett reellt inflytande. Äldre råden skall våga ta egna initiativ utgående från den sakkunskap de har.

PCF'S SVENSKA DISTRIKT

ORDFÖRANDE

Stig Kumlin,
040 050 0584,
stig.kumlin@pp.inet.fi

VICEORDFÖRANDE

Torsten Spring,
040 777 4318,
torstenspring@hotmail.com

SEKRETERARE

Alf-Erik Helsing,
040 592 8595,
alf-erik,helsing@anvianet.fi

PCF'S STYRELSE

Rauno Kousa

PCF'S FULLMÄKTIGE

Torsten Spring

REDAKTIONSRÅD FÖR SVENSKA SIDAN I ELÄKKEENSAAJA:

Marianne Laxén (ansvarig),
Henrik Helenius och
Alf-Erik Helsing

HEMSIDA:

svenskadistriktet.elakkeensaajat.fi

ANSVARIG FÖR HEMSIDAN:

Erik Ekman, erik.ekman@brev.fi

Klimatförändringen utmanar

Klimatförändringen tvingar oss att förändra vårt sätt att göra saker och att anpassa oss till de förändringar som redan har skett i klimatet. Omställningen till ett koldioxidneutralt samhälle är en gemensam ansträngning som måste genomföras på ett så rättvist sätt som möjligt.

– Politikerna måste ta arbetstagarnas behov på lika stort allvar som företagets synpunkter. Det är nödvändigt att arbetstagarna får vara med och bereda och fatta beslut om åtgärder för att bromsa klimatförändringen betonar Pia Björkbacka, som är internationell expert på FFC.

Enligt Nordens Fackliga Samorganisation har de nordiska länderna möjlighet att vara världsledande inom klimatomställningen, med målet att bli världens mest hållbara område. Det här kan göras utan att ge avkall på hög konkurrenskraft och jämlikhet.

NFS föreslår att Nordiska ministerrådet och de nordiska regeringarna tar initiativ till ett årligt nordiskt forum för trepartsdialog, mellan de nordiska regeringarna, arbetsgivarna och de fackliga organisationerna.

Löntagaren

Karelengrabb i Svenskfinland

Det är välbekant att Rauno Kousa har varit och är en mycket inflytelserik bakgrundskraft inom den finländska arbetarrörelsens ekonomiska institutioner. Han är också aktiv inom Finlands svenska socialdemokrater samt inom Pensionstagarnas Centralförbund.

– När det gällde politiken var jag aldrig i första ledet, utan alltid lite i bakgrunden, konstaterar han idag.

Men vad som kanske är mindre känt är att Kousa egentligen är karelare och att han på nära håll upplevde kriget.

– Jag var med om min kareliska hembygds evakuering den 13 juni 1944. Jag minns att jag såg hotfulla ryska flygplan och jag minns de långa köerna med karelare och deras hästar och kärror när jag med min mamma, syster och morföräldrar evakuerades västerut, berättar Rauno Kousa som är född den 31 augusti 1941.

Hans hemby hette Yläsommee i Viborgs landskommun.

– Byns stora man var **Johannes Virolainen**, den kände centerpolitikern, som i likhet med mig senare skulle slå sig ner i Västnyland, säger Kousa som numera är bosatt i Ekenäs.

Virolainens västnyländska hemort blev Vironperä gård i Virkby i Lojo.

Via politiken blev Kousa bekant med Virolainen.

– Jag måste säga att jag verkligen gillade honom, säger Kousa.

Hela Yläsommee by hade redan efter vinterkriget 1940 evakuerats till Lojo. Men byborna kunde återvända till sin forna hemby i och med att Finland 1941 återerövrade de områden man förlorat åt ryssarna. Men bara tre år senare gick Karelen igen förlorat.

Kousa minns att det var Vaanila gård i Lojo som måste

avstå den jord där Yläsommee delvis byggdes upp.

– Tack vare detta blev hela Vaanila by mycket livskraftig, framhåller Kousa.

Hans far var sågställare och genom att han ofta bytte jobb och bostadsort kom hela familjen att föra ett kringflackande liv i många år.

– Men sedan hittade vi en fast plats att stanna på. Det var Isnäs såg i Pernå. Området var helt svenskdominerat och bara tre familjer talade finska. Under den första veckan vågade jag som finskspråkig inte ens gå ut. Men sedan fick jag många vänner som alla var finlandssvenskar.

Kousa gick i finskspråkiga Porvoon yhteislyseo i Borgå varifrån han också blev student.

Men han betraktar sig som fullständigt tvåspråkig. Något som ytterligare förstärktes av hans giftermål med en

finlandssvensk dam, **Lili-Ann Junell**.

Politiken kom också tidigt in i hans liv. Redan som femton-åring anslöt han sig år 1956 till svenskspråkiga Isnäs socialdemokratiska ungdomsklubb.

– Det var ett dramatiskt år med både generalstrejk och presidentval. Jag minns ännu hur ivrigt vi inom ungdomsklubben i Isnäs jobbade för att få **K-A Fagerholm** vald till president. Min pappa var fackligt och politiskt aktiv socialdemokrat i en tid då kampen mellan socialdemokrater och kommunister var mycket hård inom den finländska fackföreningsrörelsen, erinrar sig Kousa.

Henrik Helenius

Fortsättning följer i nästa nummer
Artikeln har publicerats i
nättidningen Arbetarbladet.

Partiell pension populär

Varje år börjar mer än 10 000 finländare ta ut pension i förväg. De tar ut en del av sin ålderspension redan innan de uppnår pensionsåldern genom att välja partiell ålderspension.

Det ser ut att finnas ett behov av ett flexibelt sätt att gå i pension i Finland. Detta blev möjligt år 2017. En studie av åldersgrupperna visar att var femte väljer partiell pension före pensionsåldern. Män tar oftare ut partiell ålderspension än kvinnor.

– Man kan börja ta ut partiell pension vid 61 års ålder, och det är den vanligaste

åldern för det. Varje år börjar en tiondel av 61-åringarna ta ut partiell pension, berättar nationalekonom **Satu Nivalainen** på PSC.

Drygt 70 % av dem som började ta ut pensionen i förtid arbetade innan pensionen började. Arbetslöshet förekom vid nästan en fjärdedel av pensionerna. I synnerhet arbetslösa män tar ut pensionen oftare än andra.

Den partiella ålderspensionen kan utgöra tilläggsinkomster eller en möjlighet att minska arbetstimmarna.

– De som tar ut pension i förtid har också ett långt arbetsliv bakom sig. Av dem

hade 40 procent arbetat i 35-40 år och 30 procent 40 år eller mer, säger Satu Nivalainen.

Företagare tar aktivare ut partiell pension än övriga. Knappt 15 procent av dem som tar ut pension i förtid har företagarbakgrund och ca 80 procent löntagarbakgrund. Bland män är den allmännaste socioekonomiska bakgrunden arbetare, bland kvinnor lägre tjänsteman.

I genomsnitt var partiell ålderspension 810 euro före skatt.

Pensionsskyddscentralen (PSC)